

Nr 337.

Godkänd av första kammaren den 5 juni 1925.
Godkänd av andra kammaren den 5 juni 1924.

Riksdagens skrivelse till Konungen i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående understöd av statsmedel i vissa fall på grund av förluster, förorsakade av mul- och klövsjuke-epizootien inom landet, jämte i ämnet väckta motioner.

(Jordbruksutskottets utlåtande nr 72.)

Till Konungen.

I en till riksdagen den 8 maj 1925 avlåten proposition, nr 231, har Eders Kungl. Maj:t, under återopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag, föreslagit riksdagen

dels godkänna av departementschefen i statsrådsprotokollet föreslagna grunder för understöd av statsmedel i vissa fall på grund av förluster, förorsakade av mul- och klövsjukeepizootien inom landet,

dels ock medgiva, att kostnaderna för ifrågavarande understödsverksamhet må bestridas av nionde huvudtitelns ordinarie förslagsanslag till förekommande och hämmande av smittsamma sjukdomar bland husdjuren.

I detta sammanhang har riksdagen till behandling förehaft följande inom riksdagen väckta motioner, nämligen:

1) två likalydande, nr 135 i första kammaren samt nr 56 i andra kammaren, i vilka hemställts, att riksdagen måtte *dels* besluta, att av förslagsanslaget till förekommande och hämmande av smittsamma husdjursjukdomar bland husdjuren må enligt Kungl. Maj:ts föreskrifter bekostas bland annat ersättning eller bistånd i annan lämplig form åt djurägare, som genom åtgärder, föreskrivna till förhindrande av mul- och klövsjukas spridning, i högre grad åsamkas förluster med hänsyn till inskränkning i den fria förfoganderätten över sin egendom, *dels ock* i underdånig skrivelse anhålla,

att Kungl. Maj:t måtte skyndsamt verkställa utredning rörande lämpligheten av obligatorisk försäkring mot smittosam mul- och klövsjuka av klövbärande husdjur inom landet och därav uppkomna förluster samt för riksdagen framlägga det förslag, som av en dylik utredning må föranledas;

2) nr 237 i andra kammaren, vari hemställts, att riksdagen måtte bevilja ett förslagsanslag av 2,000,000 kronor att av Kungl. Maj:t användas till mildrandet av de förluster, som uppstå för djurägare, vars besättningar smittats av mul- och klövsjuka, och som äro bosatta inom det område av landet, där den s. k. nedslaktningsmetoden ej av staten tillämpas;

3) två likalydande, nr 300 i första kammaren samt nr 455 i andra kammaren, i vilka hemställts, att riksdagen måtte besluta följande ändringar i Kungl. Maj:ts proposition angående understöd av statsmedel i vissa fall på grund av förluster förorsakade av mul- och klövsjukeepizootien inom landet.

1. b) i fråga om mjölk från djur inom en och samma besättning, som förklarats misstänkt för smitta av sådan sjukdom (*misstänkt förklarad egendom*) och där med anledning härav mjölkspärrning varit påbjuden, för hela förlusten under spärrningstiden.

3. Därest nötkreatur dött i mul- och klövsjuka utgår ersättning med hälften av djurets värde före sjukdomen.

Med nedan stadgade undantag

ersättning.

5. Understöd
eller egendomen efter den 8 november 1924
— — — — den 15 januari 1925

Understöd för icke utgå.

8. Understöd
försäkring mot dylika;

4) nr 456 i andra kammaren, vari hemställts, att riksdagen måtte besluta följande ändring av Kungl. Maj:ts proposition nr 231, punkt 8:

a) Har ömsesidig försäkringsanstalt, som meddelat försäkringar för förlust av nötkreatur eller mjölk på grund av mul- och klövsjuka, blivit skyldig utgiva ersättningar för sådana förluster med belopp, som sammanlagt motsvara summan av samtliga anstaltens enligt dess stadgar för sådana utgifter, utan uttaxering å delägarna tillgängliga medel, må anstalten för varje gång ersättningsskyldighet på grund av dylik försäkring därefter inträder av statsmedel erhålla bidrag till betalningens fullgörande med belopp, motsvarande vad försäkringstagaren vid tillämpning av ovan stadgade grunder skulle ägt utbekomma, där han ej tagit försäkring, som nu sagts.

b) Nödgas ömsesidig försäkringsanstalt, oaktat bidrag utgått, som i a) sägs, för täckande av utgifter, som där omförmälas, göra uttaxering å delägarna, överskjutande två och en halv för tusende av försäkringsvärdet, må anstalten kunna av statsmedel erhålla bidrag till minskning i uttaxeringen med högst två tredjedelar av nämnda överskott. Ansökan därom skall ingivas till Kungl. Maj:t, som prövar om och i vad mån sådant bidrag må utgå.

Med överlämnande av jordbruksutskottets utlåtande nr 72 och därvid fogade reservationer och under åberopande av bilagda utdrag av riksdagens kamrars protokoll får riksdagen

1) anmäla, att riksdagen

dels godkänt i härvid fogad bilaga intagna allmänna grunder för understöd av statsmedel i vissa fall på grund av förluster, förorsakade av mul- och klösjukeepizootien inom landet,

dels ock medgivit, att kostnaderna för ifrågavarande understödsverksamhet må bestridas av nionde huvudtitelns ordinarie förslagsanslag till förekommande och hämmande av smittsamma sjukdomar bland husdjuren,

2) hos Eders Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t ville i fortsättningen låta utreda om och på vad sätt statens medverkan må kunna lämnas för försäkringsverksamhet mot mul- och klövsjuka.

Stockholm den 5 juni 1925.

Med undersätlig vördnad.

Bilaga.**Allmänna grunder
för understöd av statsmedel i vissa fall på grund av förluster, förorsakade av mul- och klövsjukeepizootien inom landet.**

1. För sådan av mul- och klövsjuka förorsakad förlust i mjölkavkastning, som är beroende av nedgång i mjölkproduktionen eller därav att ägaren av djuren på grund av därom gällande bestämmelser varit förhindrad att från gården avyttra mjölk, utgår till denne, där besättningen icke genom det allmännas försorg nedslaktats, statsunderstöd

a) i fråga om mjölk från djur å egendom, som förklarats smittad av mul- och klövsjuka (*smittad egendom*), *dels* för hälften av förlusten från och med den dag, då avyttringen upphörde, till och med den dag samtliga djur å egendomen förklarats friska (sjukdomstiden), *dels ock* för hela förlusten under tiden därefter till och med den dag, då egendomen förklarats fri från smitta;

b) i fråga om mjölk från djur inom en och samma besättning, som förklarats misstänkt för smitta av sådan sjukdom (*misstänkt förklarad egendom*) och där med anledning härav mjölkspärning varit påbjuden, för hela förlusten under spärningstiden.

Förlusten för varje dag skall anses utgöra i fall, som under a) sägs, under sjukdomstiden tre fjärdedelar och under tiden därefter hälften samt i övriga fall två femtedelar av värdet av den myckenhet mjölk, som under de fem dagarna närmast före den dag, då egendomen förklarats smittad eller misstänkt för smitta av mul- och klövsjuka, blivit i medeltal för dag avyttrad från egendomen.

Värdet skall beräknas efter dagspris vid avyttring till andelsmejeri i orten den tid understödet avser.

Med ägare av nötkreatur förstås den, som ägt tillgodogöra sig avkastningen av djuren.

2. För sådan av mul- och klövsjuka förorsakad förlust i mjölkavkastning, varför understöd enligt vad ovan sägs icke utgår, må, där besättningen varit smittad av mul- och klövsjuka, men icke genom det allmännas försorg nedslaktats, djurägare kunna tillerkännas understöd, därest han visar, att han för sin utkomst är väsentligen beroende av avkastningen av den kreatursskötsel, han bedriver, och av omständigheterna framgår, att förlusten med hänsyn därtill skulle bliva synnerligen betungande för honom.

Understödet utgår allenast för förlust under sjukdomstiden och må icke överstiga tre fjärdedelar av det belopp, vartill ägaren styrker att förlusten uppgått.

3. Därest nötkreatur dött i mul- och klövsjuka, må djurägaren kunna tillerkännas understöd för därigenom förorsakad förlust under förutsättning

a) att vid övergången från nedslaktningsmetodens tillämpning till andra numera anlitade åtgärder i kampen mot mul- och klövsjukan förordnande om nedslaktning av besättning meddelats, men sådant förordnande sedermera till följd av Kungl. Maj:ts beslut den 14 sistlidna januari i fråga om begränsning av nedslaktningsmetodens tillämpning återkallats, och av veterinär intygas, att tillämpningen av föreskrifter, som i dylikt fall givits i avvaktan på nedslaktningsverkställande, varit bidragande orsak till att nötkreatur dött i sjukdomen, *eller*

b) att djurägaren är mindre bemedlad samt till följd av förlusten förorsakats ekonomiskt trångmål och särskilt ömmande omständigheter äro för handen.

Understöd, som nu nämnts, utgår med allenast hälften av djurets värde före sjukdomen.

Med nedan stadgade undantag må djurets värde icke skattas högre än till 400 kronor för tjur och oxen över 3 år och för ko, 300 kronor för tjur, oxen och kviga från 1 $\frac{1}{2}$ till 3 år samt 150 kronor för övriga djur över 2 månader.

För tjur över 3 år, som premierats med första pris eller innehar stats- eller avelspris, må värdet kunna beräknas till högst 2,000 kronor. Vid beräkning av värdet för djur, som införts eller varit berättigad till införande i riksstamboken för rasen i fråga, och djur, som av annan orsak haft särskilt högt marknadsvärde, må hänsyn därtill tagas; dock att i här avsedda fall icke må beräknas högre värde än 800 kronor för ko och för tjur över tre år, 600 kronor för kviga över 1 $\frac{1}{2}$ år och för tjur mellan 1 $\frac{1}{2}$ år och 3 år samt 300 kronor för övriga djur.

För djur ej över två månader utgår icke ersättning.

4. Där till följd av numera tillämpade åtgärder i kampen mot mul- och klövsjukan, exempelvis genom cernering eller dylikt, intrång vållats i den enskildes näringsutövning eller enskild person på grund av cerneringen eller eljest förorsakats minskning i arbetsförtjänst, må, därest särskilt ömmande omständigheter äro för handen, understöd kunna tillerkännas jämväl dylik person. Det ankommer på nedan under 6 omförmäld nämnd att pröva och avgöra, huruvida och i vad mån understöd må anses böra utgå i fall, varom här är fråga.

5. Understöd utgår allenast för förlust, som inträffat efter den 14 januari 1925 och före den 1 januari 1926 eller den tidigare dag, Kungl. Maj:ts med

hänsyn till förhandenvarande förhållanden må finna skäl bestämma; dock att, där egendom före den 15 januari 1925 förklarats smittad av mul- och klövsjuka, men på grund av Kungl. Maj:ts förenämnda beslut den 14 januari 1925 nedslaktning å egendomen icke ägt rum eller egendom vid upprepade tillfällen efter den 8 november 1924 förklarats misstänkt för smitta av sådan sjukdom, understöd utgår jämväl för förlust, som inträffat före den 15 januari 1925.

Understöd för förlust skall minskas med belopp, djurägaren må på grund av försäkringsavtal hava därför bekommit eller äga bekomma.

Har avtal som nu sagts ej träffats, skall understöd enligt 1 och 2 här-
ovan minskas med ett belopp, motsvarande fem för tusen av ett försäkringsvärde, beräknat efter det i näst sista stycket av 1 härovan omförmälda pris och den mjölmängd, som enligt 1, andra stycket, skall läggas till grund för förlustberäkningen.

Har någon avsiktligt eller genom grov vårdslöshet ådragit sina djur den smitta, som förorsakat förlusten, må understöd för sådan förlust icke utgå.

6. För prövning av ansökningar om understöd, varom här är fråga, skall inom de hushållningssällskapsområden, som Kungl. Maj:t bestämmer, finnas en nämnd, bestående av tre personer, av vilka en, som tillika skall vara nämndens ordförande, utses av Kungl. Maj:t, en av lantbruksstyrelsen och en av vederbörande hushållningssällskap. För varje ledamot skall i nu angiven ordning utses två suppleanter. Nämnd må äga tillkalla veterinär eller annan sakkunnig att deltaga i överläggningen i visst ämne.

Övriga föreskrifter rörande prövning av ansökningar, som i första stycket sägs, så ock angående nämndernas verksamhet utfärdas av Kungl. Maj:t.

Angående ersättning åt nämndernas ledamöter ävensom sakkunniga, som nyss nämnts, så ock om bestridande av kostnaderna i övrigt för nämndernas verksamhet förordnar Kungl. Maj:t.

7. Vederbörande länsstyrelse åligger att mot kvitto utbetala understöd, som jämlikt 1, 2, 3 och 4 härovan av prövningsnämnd tillerkänts djurägare eller annan enskild person.

8. a) Har ömsesidig försäkringsanstalt, som meddelat försäkringar för förlust av nötkreatur eller mjölk på grund av mul- och klövsjuka, blivit skyldig utgiva ersättningar för sådana förluster med belopp, som sammanlagt motsvara summan av samtliga anstaltens enligt dess stadgar för sådana utgifter, utan uttaxering å delägarna tillgängliga medel, må anstalten för varje gång ersättningsskyldighet på grund av dylik försäkring därefter inträder av statsmedel erhålla bidrag till betalningens full-

görande med belopp, motsvarande vad försäkringstagaren vid tillämpning av ovan stadgade grunder skulle ägt utbekomma, där han ej tagit försäkring, som nu sagts.

b) Nödgas ömsesidig försäkringsanstalt, oaktat bidrag utgått, som i a) sägs, för täckande av utgifter, som där omförmälas, göra uttaxering å delägarna, överskjutande två och en halv för tusende av försäkringsvärdet, må anstalten kunna av statsmedel erhålla bidrag till minskning i uttaxeringen med högst två tredjedelar av nämnda överskott. Ansökan därom skall ingivas till Kungl. Maj:t, som prövar om och i vad mån sådant bidrag må utgå.